

শিক্ষা সম্পৰ্কে বি আৰ আশ্বেদকাৰ

ভাৰতীয় বিশিষ্ট আইনবিদ, অৰ্থনীতিবিদ আৰু সমাজ সংস্কাৰক ড° বি আৰ আশ্বেদকাৰে সামাজিক বৈষম্য দূৰ কৰা আৰু প্ৰান্তীয় সম্প্ৰদায়ক সবলীকৰণৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষাৰ পৰিৱৰ্তনশীল শক্তিৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে।

মুক্তিৰ পথ হিচাপে শিক্ষা: আশ্বেদকাৰে শিক্ষাক সমাজৰ নিপীড়িত আৰু প্ৰান্তীয় শ্ৰেণী, বিশেষকৈ দলিত (পূৰ্বতে "অস্পৃশ্য" নামেৰে জনাজাত) সকলৰ বাবে মুক্তিৰ মাধ্যম হিচাপে লয়। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে শিক্ষাই ব্যক্তিক জাতিভিত্তিক বৈষম্যৰ শিকলিৰ পৰা মুক্ত হৈ নিজৰ অধিকাৰ আৰু মৰ্যাদা প্ৰমাণ কৰিবলৈ সক্ষম কৰিব পাৰে।

সমালোচনাত্মক চিন্তা আৰু যুক্তিবাদ: আশ্বেদকাৰে শিক্ষাৰ জৰিয়তে সমালোচনাত্মক চিন্তা আৰু যুক্তিবাদৰ বিকাশৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই ব্যক্তিক জাতি সম্পৰ্কীয় নীতিকে ধৰি বিদ্যমান সামাজিক নীতি-নিয়ম আৰু প্ৰথাক লৈ প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰিবলৈ আৰু অধিক ন্যায্যপৰায়ণ আৰু সমতাবাদী সমাজ এখনৰ বাবে চেষ্টা কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব লাগে।

সবলীকৰণ আৰু আত্মসন্মান: আশ্বেদকাৰে শিক্ষাক ব্যক্তিক সবলীকৰণ আৰু আত্মসন্মান আৰু মৰ্যাদাৰ ভাৱনা গঢ়ি তোলাৰ আহিলা হিচাপে দেখিছিল। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই প্ৰান্তীয় সম্প্ৰদায়সমূহক হীনমন্যতাৰ অনুভূতি দূৰ কৰাত সহায় কৰিব পাৰে আৰু সম নাগৰিক হিচাপে নিজৰ অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰিব পাৰে।

শিক্ষাত ৰাষ্ট্ৰৰ ভূমিকা: আশ্বেদকাৰে সকলোৰে বাবে সম সুবিধা আৰু সুযোগ নিশ্চিত কৰিবলৈ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত ৰাষ্ট্ৰৰ হস্তক্ষেপৰ পোষকতা কৰিছিল। তেওঁৰ মতে ৰাজ্যখনে বিশেষকৈ বিদ্যালয়-মহাবিদ্যালয় স্থাপনৰ জৰিয়তে প্ৰান্তীয় জনগোষ্ঠীসমূহক গুণগত শিক্ষা প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত সক্ৰিয় ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

কাৰিকৰী শিক্ষাৰ গুৰুত্ব: ব্যক্তিক ব্যৱহাৰিক দক্ষতা আহৰণ আৰু নিয়োগ নিশ্চিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত কাৰিকৰী আৰু বৃত্তিমূলক শিক্ষাৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত আশ্বেদকাৰে গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। তেওঁৰ মতে কাৰিকৰী শিক্ষাই অৰ্থনৈতিকভাৱে বঞ্চিত সম্প্ৰদায়সমূহক উন্নীত কৰাত সহায় কৰিব পাৰে আৰু দৰিদ্ৰতা হ্ৰাস কৰিব পাৰে।

সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ বাবে শিক্ষা: আশ্বেদকাৰে শিক্ষাক সামাজিক পৰিৱৰ্তন আনিবলৈ আৰু অধিক ন্যায্যসংগত আৰু সমতাপূৰ্ণ সমাজ গঢ়ি তোলাৰ এক মূল আহিলা হিচাপে লয়। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে শিক্ষাই জাতি-ব্যৱস্থা আৰু অন্যান্য সামাজিক স্তৰবিন্যাস ভাঙি

পেলোৱাত সহায় কৰিব পাৰে, যাৰ ফলত অধিক সৰ্বাংগীন আৰু গণতান্ত্ৰিক ভাৰতৰ বাট মুকলি হ'ব পাৰে।

আশ্বেদকাৰে বিশ্বাস কৰিছিল যে জাতি ব্যৱস্থাত ঐতিহাসিকভাৱে নিপীড়িত প্ৰান্তীয় জনগোষ্ঠী বিশেষকৈ দলিতসকলৰ মুক্তি আৰু সবলীকৰণৰ বাবে শিক্ষা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ। শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত আশ্বেদকাৰৰ মতামতৰ কিছুমান মূল দিশ ইয়াত উল্লেখ কৰা হ'ল:

১) শিক্ষাক সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ আহিলা হিচাপে: আশ্বেদকাৰে শিক্ষাক সামাজিক পৰিৱৰ্তন আনা আৰু সামাজিক বৈষম্য দূৰ কৰাৰ এক শক্তিশালী আহিলা হিচাপে লয়। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই ব্যক্তিক তেওঁলোকৰ অধিকাৰ বুজিবলৈ সহায় কৰিব পাৰে আৰু বৈষম্য আৰু অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধে যুঁজিবলৈ তেওঁলোকক শক্তিশালী কৰিব পাৰে। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে দলিতৰ দৰে প্ৰান্তীয় সম্প্ৰদায়ক সৰলীকৰণৰ মূল চাবিকাঠি আৰু তেওঁলোকে নিজৰ অধিকাৰ আৰু মৰ্যাদা প্ৰমাণ কৰিবলৈ সক্ষম কৰা শিক্ষাৰ মূল চাবিকাঠি। আশ্বেদকাৰে যুক্তি দিছিল যে শিক্ষাই ব্যক্তিক জাতি ব্যৱস্থাৰ অন্যায় বুজিবলৈ সহায় কৰিব পাৰে আৰু ইয়াক বিলুপ্ত কৰাৰ দিশত কাম কৰিবলৈ অনুপ্ৰাণিত কৰিব পাৰে।

আশ্বেদকাৰে শিক্ষাৰ পৰিৱৰ্তনশীল সম্ভাৱনাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছিল, কেৱল জ্ঞান আৰু দক্ষতা আহৰণৰ ক্ষেত্ৰতে নহয়, সমালোচনাত্মক চিন্তাধাৰা আৰু নৈতিক মূল্যবোধৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰতো। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই ব্যক্তিক নিপীড়নকাৰী সামাজিক নীতি-নিয়ম আৰু আচাৰ-ব্যৱহাৰক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱাত সহায় কৰিব পাৰে, আৰু অধিক ন্যায়সংগত আৰু সমতাপূৰ্ণ সমাজ গঢ়ি তোলাত অৰিহণা যোগাব পাৰে।

তদুপৰি আশ্বেদকাৰে শিক্ষাক দৰিদ্ৰতা আৰু সামাজিক বৰ্জনৰ চক্ৰ ভাঙি পেলোৱাৰ মাধ্যম হিচাপে দেখিছিল। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই প্ৰান্তীয় সম্প্ৰদায়সমূহৰ বাবে নতুন সুযোগ মুকলি কৰিব পাৰে, যাৰ ফলত তেওঁলোকে নিজৰ অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক মৰ্যাদা উন্নত কৰিব পাৰে।

সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ আহিলা হিচাপে শিক্ষাৰ ওপৰত আশ্বেদকাৰৰ দৃষ্টিভংগীয়ে অধিক সৰ্বাংগীন আৰু গণতান্ত্ৰিক সমাজৰ প্ৰতি তেওঁৰ বহল দৃষ্টিভংগী প্ৰতিফলিত কৰে, য'ত সকলো ব্যক্তিৰ সমান অধিকাৰ আৰু সুযোগ আছে। তেওঁৰ ধাৰণাসমূহে ভাৰত আৰু ইয়াৰ বাহিৰত সমাজ সংস্কাৰ আন্দোলনসমূহক অনুপ্ৰাণিত কৰি আহিছে, শিক্ষাৰ পৰিৱৰ্তনশীল শক্তিৰ বিষয়ে তেওঁৰ অন্তৰ্দৃষ্টিৰ চিৰস্থায়ী প্ৰাসংগিকতাক উজ্জ্বল কৰি তুলিছে।

২) গুণগত শিক্ষাৰ গুৰুত্ব: আশ্বেদকাৰে সমাজৰ সকলো শ্ৰেণী, বিশেষকৈ বঞ্চিত লোকসকলক গুণগত শিক্ষা প্ৰদানৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই কেৱল শৈক্ষিক জ্ঞানৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়াই নহয়, সমালোচনাত্মক চিন্তাধাৰা, নৈতিক মূল্যবোধ, সামাজিক দায়বদ্ধতাবোধৰ বিকাশৰ ওপৰতো গুৰুত্ব দিব লাগে। তেওঁ বিশেষকৈ প্ৰান্তীয় আৰু নিপীড়িত সম্প্ৰদায়ৰ বাবে সবলীকৰণ আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ মাধ্যম হিচাপে গুণগত শিক্ষাৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই কেৱল শৈক্ষিক জ্ঞান প্ৰদান কৰাই নহয়, সমালোচনাত্মক চিন্তাধাৰা, নৈতিক মূল্যবোধ, সামাজিক দায়বদ্ধতাৰ অনুভূতি বিকাশৰ ওপৰতো গুৰুত্ব দিব লাগে।

আশ্বেদকাৰৰ বাবে ব্যক্তিসকলে জাতি ব্যৱস্থাৰ অন্যায়সমূহ বুজিবলৈ আৰু প্ৰত্যাশ্বান জনাবলৈ সক্ষম কৰাৰ বাবে গুণগত শিক্ষা অতি প্ৰয়োজনীয় আছিল। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই ব্যক্তিক আত্মবিশ্বাস, আত্মসন্মান আৰু নিজৰ অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলাত সহায় কৰিব পাৰে। তদুপৰি তেওঁ শিক্ষাক ব্যক্তিক জ্ঞান প্ৰদান কৰি দৰিদ্ৰতা আৰু সামাজিক বৰ্জনৰ চক্ৰটো ভাঙি পেলোৱাৰ মাধ্যম হিচাপে দেখিছিল তেওঁলোকৰ অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক মৰ্যাদা উন্নত কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় দক্ষতা আৰু দক্ষতা।

আশ্বেদকাৰে সমাজৰ সকলো শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত সম সুযোগৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰতো গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। তেওঁ প্ৰান্তীয় সম্প্ৰদায়সমূহে যাতে গুণগত শিক্ষা আৰু নিয়োগৰ সুযোগ লাভ কৰে, তাৰ বাবে সঁহাৰিমূলক কাৰ্য্য নীতিৰ পোষকতা কৰে, যাৰ ফলত সামাজিক ন্যায় আৰু সমতাক প্ৰসাৰিত হয়।

আশ্বেদকাৰৰ গুণগত শিক্ষাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়াটোৱে ব্যক্তিক সবলীকৰণ আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তন অনাৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষাৰ পৰিৱৰ্তনশীল শক্তিৰ ওপৰত তেওঁৰ বিশ্বাস প্ৰতিফলিত কৰে। তেওঁৰ ধাৰণাসমূহে আজিও প্ৰতিধ্বনিত হৈ আছে, সকলো ব্যক্তিকে তেওঁলোকৰ পটভূমি বা সামাজিক মৰ্যাদা যিয়েই নহওক কিয়, গুণগত শিক্ষা প্ৰদানৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত আলোকপাত কৰি আছে।

৩) জাতি গঠনত শিক্ষাৰ ভূমিকা: আশ্বেদকাৰে বিশ্বাস কৰিছিল যে জাতি গঠনত শিক্ষাই গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। তেওঁ এটা শক্তিশালী আৰু প্ৰগতিশীল জাতি গঢ়াৰ বাবে সুশিক্ষিত আৰু জ্ঞানী নাগৰিকৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে জাতি গঠনত শিক্ষাই গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। তেওঁ শিক্ষাক এক সু-অৱগত, জ্ঞান-আলোকিত আৰু নৈতিকভাৱে দায়বদ্ধ নাগৰিক সৃষ্টিৰ বাবে অপৰিহাৰ্য্য বুলি ভাবে, যাক তেওঁ শক্তিশালী আৰু প্ৰগতিশীল জাতিৰ ভেটি হিচাপে গণ্য কৰিছিল।

আশ্বেদকাৰৰ বাবে শিক্ষা কেৱল জ্ঞান আৰু দক্ষতা আহৰণৰ বিষয় নাছিল; ইয়াৰ উপৰিও সমতা, ন্যায়, ভ্ৰাতৃত্ববোধৰ দৰে মূল্যবোধৰ বীজ সিঁচাৰ কথাও আছিল। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে শিক্ষাই জাতি, ধৰ্ম আৰু অঞ্চলৰ বাধাসমূহ অতিক্ৰম কৰি জাতীয় ঐক্য আৰু গৌৰৱৰ অনুভূতি গঢ়ি তোলাত সহায় কৰিব পাৰে।

আশ্বেদকাৰে সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষাৰ গুৰুত্বৰ ওপৰতো গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। তেওঁৰ মতে অৰ্থনৈতিক বৃদ্ধি, দৰিদ্ৰতা হ্ৰাস, জীৱন ধাৰণৰ মানদণ্ড উন্নত কৰাৰ বাবে সুশিক্ষিত জনসংখ্যা অতি প্ৰয়োজনীয়।

জাতি গঠনত শিক্ষাৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আশ্বেদকাৰৰ মতামতে সামাজিক পৰিৱৰ্তন, অৰ্থনৈতিক বিকাশ, আৰু গণতান্ত্ৰিক মূল্যবোধৰ প্ৰসাৰৰ অনুঘটক হিচাপে ইয়াৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত আলোকপাত কৰিছিল। তেওঁৰ ধাৰণাসমূহে শিক্ষা ব্যৱস্থা শক্তিশালী কৰাৰ লগতে সকলো নাগৰিকৰ বাবে সৰ্বাংগীন আৰু সমতাপূৰ্ণ শিক্ষাৰ প্ৰসাৰৰ প্ৰচেষ্টাক অনুপ্ৰাণিত কৰি আহিছে।

৪) শিক্ষাৰ জৰিয়তে সবলীকৰণ: আশ্বেদকাৰে শিক্ষাক ব্যক্তিৰ বাবে বিশেষকৈ প্ৰান্তীয় সম্প্ৰদায়ৰ লোকৰ বাবে সবলীকৰণৰ মাধ্যম হিচাপে দেখিছিল। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই ব্যক্তিক আত্মবিশ্বাস, আত্মসন্মান আৰু নিজৰ অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলাত সহায়

কৰিব পাৰে। আশ্বেদকাৰে শিক্ষাক ব্যক্তিক বিশেষকৈ প্ৰাক্তীয় আৰু নিৰ্দিষ্ট সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলক শক্তিশালী কৰাৰ এক শক্তিশালী আহিলা হিচাপে দেখিছিল। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই ব্যক্তিক আত্মবিশ্বাস, আত্মসন্মান আৰু নিজৰ অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰাৰ ক্ষমতা গঢ়ি তোলাত সহায় কৰিব পাৰে।

আশ্বেদকাৰৰ বাবে শিক্ষাৰ জৰিয়তে সবলীকৰণ কেৱল জ্ঞান আৰু দক্ষতা আহৰণৰ কথা নাছিল; ইয়াৰ উপৰিও ই আছিল বৰ্তমানৰ সামাজিক ব্যৱস্থাক প্ৰত্যাহ্বান জনোৱা আৰু সামাজিক ন্যায় আৰু সমতাৰ দিশত কাম কৰা। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই ব্যক্তিক জাতিভিত্তিক বৈষম্য আৰু অন্যান্য ধৰণৰ অত্যাচাৰৰ শিকলিৰ পৰা মুক্ত হ'বলৈ সহায় কৰিব পাৰে।

আশ্বেদকাৰে ব্যক্তিসকলক তেওঁলোকৰ সামাজিক পটভূমিৰ দ্বাৰা জাপি দিয়া সীমাবদ্ধতাসমূহ অতিক্ৰম কৰিবলৈ সক্ষম কৰাৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষাৰ পৰিৱৰ্তনশীল সম্ভাৱনাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে শিক্ষাই ব্যক্তিক তেওঁলোকৰ সম্পূৰ্ণ সম্ভাৱনাক উপলব্ধি কৰাত সহায় কৰিব পাৰে আৰু মৰ্যাদা আৰু সন্মানৰ জীৱন যাপন কৰিব পাৰে।

সামগ্ৰিকভাৱে শিক্ষাৰ জৰিয়তে সবলীকৰণৰ ক্ষেত্ৰত আশ্বেদকাৰৰ দৃষ্টিভংগীয়ে সমাজ সংস্কাৰৰ প্ৰতি তেওঁৰ দায়বদ্ধতা আৰু প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ অন্তৰ্নিহিত মূল্য আৰু মৰ্যাদাৰ ওপৰত তেওঁৰ বিশ্বাস প্ৰতিফলিত কৰিছিল। তেওঁৰ ধাৰণাসমূহে শিক্ষাক সবলীকৰণ আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ মাধ্যম হিচাপে প্ৰসাৰিত কৰাৰ প্ৰচেষ্টাক অনুপ্ৰাণিত কৰি আহিছে।

৫) শিক্ষা আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন: অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ প্ৰসাৰৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষাৰ গুৰুত্ব আশ্বেদকাৰে স্বীকাৰ কৰিছিল। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই ব্যক্তিক অৰ্থনৈতিক উন্নতিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় দক্ষতা আৰু জ্ঞান আহৰণ কৰাত সহায় কৰিব পাৰে, যাৰ ফলত দৰিদ্ৰতা হ্ৰাস পায় আৰু জীৱন ধাৰণৰ মান উন্নত হ'ব পাৰে। অৰ্থনৈতিক বিকাশৰ প্ৰসাৰৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষাৰ গুৰুত্ব তেওঁ স্বীকাৰ কৰিছিল। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে অৰ্থনীতিত অংশগ্ৰহণ আৰু নিজৰ অৰ্থনৈতিক অৱস্থা উন্নত কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় দক্ষতা আৰু জ্ঞান আহৰণৰ বাবে শিক্ষা অতি প্ৰয়োজনীয়।

আশ্বেদকাৰৰ বাবে শিক্ষা কেৱল ব্যক্তিগত উন্নতিৰ কথা নাছিল; ইয়াৰ উপৰিও অৰ্থনৈতিক বৃদ্ধিৰ সূচনা কৰিব পৰাকৈ দক্ষ আৰু উৎপাদনশীল কৰ্মশক্তি সৃষ্টি কৰা হৈছিল। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই ব্যক্তিসকলক উন্নত চাকৰি নিশ্চিত কৰিবলৈ আৰু তেওঁলোকৰ জীৱন ধাৰণৰ মানদণ্ড উন্নত কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় সঁজুলিসমূহ প্ৰদান কৰি দৰিদ্ৰতাৰ চক্ৰটো ভাঙি পেলোৱাত সহায় কৰিব পাৰে।

উদ্যোগীকৰণ আৰু উদ্ভাৱনক প্ৰসাৰিত কৰাত শিক্ষাৰ ভূমিকাৰ ওপৰতো আশ্বেদকাৰে গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। তেওঁৰ মতে শিক্ষাই ব্যক্তিসকলক নিজৰ ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰিবলৈ প্ৰয়োজনীয় সৃষ্টিশীলতা আৰু সমস্যা সমাধানৰ দক্ষতা বিকাশত সহায় কৰিব পাৰে আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত অৰিহণা যোগাব পাৰে।

সামগ্ৰিকভাৱে শিক্ষা আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ ওপৰত আশ্বেদকাৰৰ দৃষ্টিভংগীয়ে অৰ্থনৈতিক সফলতাৰ মূল নিৰ্ণায়ক হিচাপে শিক্ষাৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত আলোকপাত কৰিছিল।

তেওঁৰ ধাৰণাসমূহে আজিও প্ৰতিধ্বনিত হৈয়েই আছে, অৰ্থনৈতিক বৃদ্ধি আৰু দৰিদ্ৰতা হ্ৰাস কৰাত শিক্ষাই লোৱা জটিল ভূমিকাক উজ্জ্বল কৰি তুলিছে।

৬) শিক্ষাত সম সুযোগৰ প্ৰয়োজনীয়তা: আশ্বেদকাৰে সমাজৰ সকলো শ্ৰেণীৰ বাবে শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত সম সুযোগৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। তেওঁ প্ৰান্তীয় সম্প্ৰদায়সমূহে যাতে শিক্ষা আৰু নিয়োগৰ সুযোগ লাভ কৰে তাৰ বাবে সঁহাৰিমূলক কাৰ্য্য নীতিৰ পোষকতা কৰে। সমাজৰ সকলো শ্ৰেণীৰ বাবে বিশেষকৈ প্ৰান্তীয় আৰু নিপীড়িত সম্প্ৰদায়ৰ বাবে শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত সম সুযোগৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰে। তেওঁৰ মতে শিক্ষা হৈছে এক মৌলিক অধিকাৰ যিটো সকলোৰে বাবে সুলভ হ'ব লাগে, তেওঁলোকৰ পটভূমি বা সামাজিক মৰ্যাদা যিয়েই নহওক কিয়।

আশ্বেদকাৰৰ বাবে সামাজিক ন্যায় আৰু সমতাৰ প্ৰসাৰৰ বাবে শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত সম সুযোগ অতি প্ৰয়োজনীয় আছিল। তেওঁ যুক্তি দিছিল যে শিক্ষাৰ সমান সুবিধা অবিহনে প্ৰান্তীয় সম্প্ৰদায়সমূহ বঞ্চিত হৈ থাকিব আৰু সমাজৰ সুবিধাৰ পৰা বঞ্চিত হৈ থাকিব।

আশ্বেদকাৰে প্ৰান্তীয় সম্প্ৰদায়সমূহে যাতে গুণগত শিক্ষাৰ সুবিধা লাভ কৰে তাৰ বাবে সঁহাৰিমূলক কাৰ্য্য নীতিৰ পোষকতা কৰে। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে খেলপথাৰখন সমতল কৰিবলৈ আৰু ঐতিহাসিকভাৱে প্ৰান্তীয়কৃত আৰু বৈষম্যৰ সন্মুখীন হোৱাসকলৰ বাবে সুযোগ প্ৰদান কৰিবলৈ এই নীতিসমূহ প্ৰয়োজনীয়।

সামগ্ৰিকভাৱে আশ্বেদকাৰৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত সম সুযোগৰ মতামতে সমাজ সংস্কাৰৰ প্ৰতি তেওঁৰ দায়বদ্ধতা আৰু সকলো ব্যক্তিৰ অন্তৰ্নিহিত সমতাৰ ওপৰত তেওঁৰ বিশ্বাস প্ৰতিফলিত হৈছিল। তেওঁৰ ধাৰণাসমূহে সকলোৰে বাবে সৰ্বাংগীন আৰু সমতাপূৰ্ণ শিক্ষাৰ প্ৰসাৰৰ প্ৰচেষ্টাক অনুপ্ৰাণিত কৰি আহিছে।

শিক্ষাৰ ওপৰত আশ্বেদকাৰৰ মতামতৰ মূলতে আছিল তেওঁৰ সামাজিক ন্যায়, সমতা, আৰু সৱলীকৰণৰ প্ৰতি থকা দায়বদ্ধতা। তেওঁ বিশ্বাস কৰিছিল যে শিক্ষা কেৱল জ্ঞান আহৰণৰ মাধ্যম নহয় বৰঞ্চ সমাজৰ পৰিৱৰ্তন আৰু অধিক ন্যায়সংগত আৰু সমতাপূৰ্ণ পৃথিৱী সৃষ্টিৰ মাধ্যম। তেওঁৰ ধাৰণাই ভাৰতীয় প্ৰজন্মক শিক্ষা আৰু সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ বাবে চেষ্টা কৰিবলৈ অনুপ্ৰাণিত কৰি আহিছে।